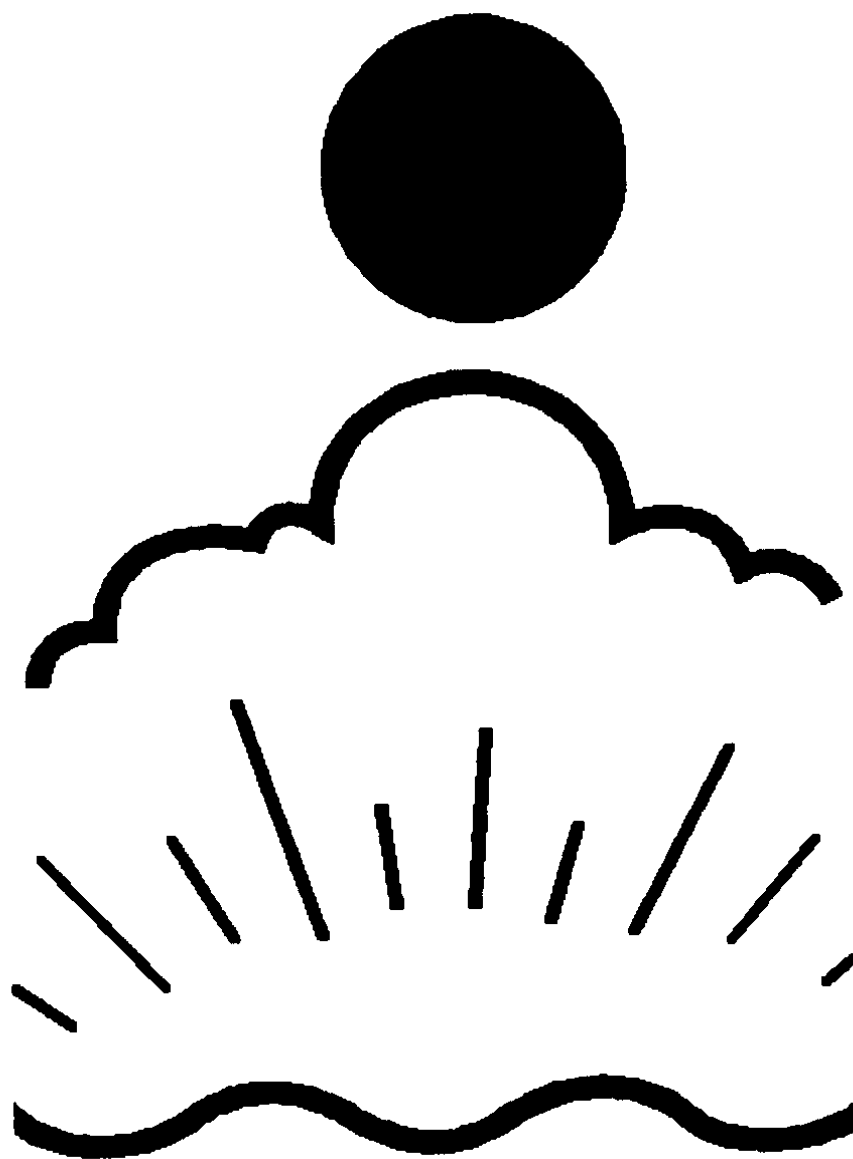

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING

GEMEENTE HEUSDEN

'NATUURLIJK'

JUNI 2011

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING GEMEENTE HEUSDEN

p/a Secretariaat
Zonnebloemlaan 213
5151 TA DRUNEN

Contributie minimaal € 12, -- per jaar.
Postbanknr. 5377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging Gemeente Heusden,
Johan de Wittstraat 30, 5301 GR Zaltbommel

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: Harry Nijenstein
Copernicuslaan 4
5251 ZC Vlijmen tel. 073-5130287

Secretaris: Max Verhagen
Zonnebloemlaan 213
5151 TA Drunen tel. 0416-375900
info@natuurenmilieuheusden.nl

Penningmeester: Rien Melis
Johan de Wittstraat 30
5301 GR Zaltbommel tel.

Leden: Cock de Moel - van Engelen
Dr. Schaepmanstraat 7
5151 CH Drunen tel. 0416-379128

Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 0416-376202

Website: www.natuurenmilieuheusden.nl

INHOUDSOPGAVE

1. Het bestuur	blz. 1
2. Inhoudsopgave	blz. 2
3. Voorwoord	blz. 3
4. Nieuwe penningmeester	blz. 4
5. Programma-overzicht	blz. 5
6. Notulen ledenvergadering	blz. 8
7. Vlinders en temperatuur	blz. 11
8. Zeg het met beelden – deel 2	blz. 13
9. Vlinders in uw tuin	blz. 15
10. Vegetarische slager	blz. 16
11. Herstel waterhuishouding	blz. 17
12. Glastuinbouwcomplex	blz. 23
13. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	blz. 25
14. IVN-cursus	blz. 26
15. Fietsersbond	blz. 27
16. Wandeling Moerputten	blz. 29
17. Lezing	blz. 31
18. Interview	blz. 33
19. E-mailadressen	blz. 36
20. Beeldimpressie eendenkooi Ter Kwak	blz. 37
21. Column	blz. 39
22. Meer vlinders in de gemeente Heusden	blz. 41
23. De Zandleij	blz. 43
24. Adverteerders	blz. 46

Jaargang 29, 2011, nr. 2

Redactie:

Noor Peters, e-mailadres: peblauw@hetnet.nl of
Marian van der Linden, e-mailadres: marianvdlinden@home.nl
Wil Maaijwee

Inleveren kopij volgende info voor 1 SEPTEMBER 2011 a.s. op een van
bovenstaande adressen.

VOORWOORD

Voorwoord

Na een zonnige, maar erg droge lente is de zomer nu in aantocht. Tijd om heerlijk te genieten van de mooie natuur rondom Heusden. Op de fiets of te voet? Op eigen houtje of onder leiding van een gids van onze vereniging? Kijk in het programma verderop in deze Natuurlijk.

U – als lid – bent zich al bewust van de waarde van de natuur, het landschap en het milieu. Het zou fijn zijn als meer mensen zich bij ons aansluiten. Samen staan we sterker!
In Natuurlijk vindt u de nieuwe folder.
Maak hiermee een familielid, buurvrouw, kennis, vriend, collega etc. enthousiast en maak hem of haar lid!

Het bestuur

Stuifzwammetjes (fotowerkgroep)

NIEUWE PENNINGMEESTER

Mijn naam is Rien Melis en onlangs werd mij gevraagd of ik interesse had om het penningmeesterschap van de Natuur- en Milieuvereniging op mij te nemen. Na een week bedenktijd heb ik mij beschikbaar gesteld. Tijdens de ALV van 18 april 2011 werd ik met algemene stemmen als penningmeester in het bestuur van de NMV gemeente Heusden gekozen.

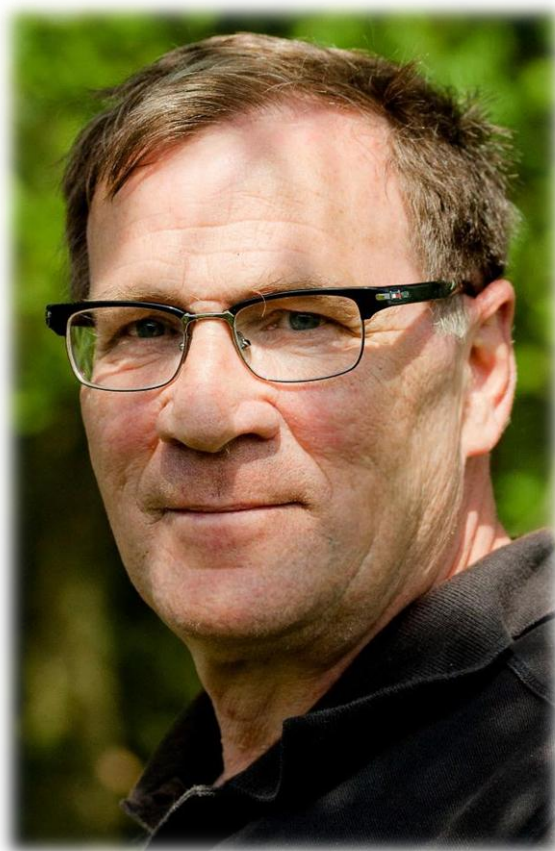
Ik ben geboren (1946) en getogen in Drunen. Na de middelbare school ben ik in dienst getreden bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, later (1989) PTT Post, vervolgens TPG Post en ten slotte TNT Post.

In mijn jeugd was ik al vaak met mijn vrienden in de Drunense duinen te vinden. Echter pas nadat ik naar Zaltbommel was verhuisd (1986), werd ik door het echte “natuurvirus” gegrepen. Ik sloot mij aan bij de Natuurwacht Bommelerwaard en na enige jaren werd ik daar lid van het bestuur van deze vereniging. Na aanvankelijk met planten en vogels bezig te zijn werd mijn interesse gewekt voor vlinders en libellen. Dat ontstond op een door de Natuurwacht georganiseerde “vlinderdag” in de stad Zaltbommel.

Na mijn pensionering (2003), ik woonde toen in Vlijmen, werd ik lid van de Natuur- en Milieuvereniging Heusden. Vanaf 2006 inventariseer ik in de Baardwijkse Overlaat de daar voorkomende libellen. Zoals u in “Natuurlijk” heeft kunnen lezen zijn hierbij in de afgelopen vijf jaar 27 verschillende soorten libellen waargenomen.

Samen met Joost van Balkom en Bert van Bladel werd gestart met het beheer van de Baardwijkse Overlaat op woensdag ochtend. Thans bestaat deze groep uit een kern van 6 vaste werkers. Regelmatig komen er mensen bij die tijdelijk hun beste krachten geven om de natuur in de directe omgeving te behouden en te herstellen. Met name in ons “natuurpark” in de Baardwijkse Overlaat.

Rien Melis

PROGRAMMA-OVERZICHT

LEDENVERGADERINGEN

De ledenvergaderingen vinden plaats in het d'Oultremontcollege, Dillenburgstraat 46 in Drunen: ingang aan de voorkant, grote vergaderruimte, begane grond. Tijdens de ledenvergaderingen wordt u op de hoogte gebracht van de actuele zaken die binnen onze vereniging spelen. Natuurlijk kunt u ook aandacht vragen voor onderwerpen die u belangrijk vindt.

Koffie en thee staan klaar.

datum : **maandag 17 oktober**
aanvangstijd : 19.30 uur

Komt u ook? Wij stellen uw aanwezigheid zeer op prijs!
De ledenvergaderingen worden meestal rond 21.45 uur afgesloten.

LEZING MONDIALE VOETAFDRUK

datum : **donderdag 29 september**
aanvang : 19.30 uur (zaal open 19.00 uur)
einde : rond de klok van 22.00 uur
spreker : Jan Juffermans
onderwerp : duurzaamheid en mondiale voetafdruk
locatie : 't Patronaat, Nieuwkuijksestraat 106, Nieuwkuijk

Deelname is gratis. Consumpties zijn voor eigen rekening.
Zie voor meer informatie de aparte aankondiging elders in Natuurlijk.

WANDELING HAARSTEEGSE WIEL

datum : **zondag 26 juni**
aanvang : 10.00 uur
einde : rond de klok van 12.00
locatie : Haarsteegse Wiel
gids : Peter van de Velden
verzamelen : partycentrum de Hut, Mr. Prinsenstraat, Haarsteeg
Iedereen, ook niet leden, is van harte welkom.

WANDELING: 'OMMETJE' HERPT OUDHEUSDEN

datum : **maandag 18 juli**
aanvang : 19.00 uur
duur : 1,5 uur
gids : Hermien van Toorenborg
locatie : Oudheusden en Herpt
vertrekpunt : bibliotheek: Kasteellaan 36, 5256 GV Oudheusden
Iedereen is van harte welkom.

WANDELING NIEUWKUIJKSE WIEL

datum : **zondag 14 augustus**
aanvang : 10.00 uur
einde : 12.00 uur
gids : Peter van de Velden
verzamelen : Emmamolen, Sint Jorisstraat 16, 5253BL Nieuwkuijk
Iedereen, ook niet leden, is van harte welkom.

Denkt u aan stevige wandelschoenen, zonodig regenkleding en een verrekijker. Ook bij 'slecht' weer gaan de wandelingen door!

BESTUURSVERGADERINGEN

De bestuursvergaderingen worden eenmaal per maand gehouden op de 1ste woensdagavond van de maand.

Heeft u een onderwerp dat u graag behandeld ziet worden in een bestuursvergadering dan kunt u hierover contact opnemen met onze secretaris Max Verhagen of met een van de andere bestuursleden. De telefoonnummers vindt u voorin in Natuurlijk.

LANDSCHAPSBEHEER

Vanaf september wordt er weer op de 1ste zaterdagochtend van de maand door de landschapsbeheergroep gewerkt in de natuur.
Ook u bent van harte welkom om de handen uit de mouwen te komen steken.

aanvang : 9.00 uur
eindtijdstip : 12.00 uur

Waar er wordt gewerkt kunt u binnenkort op onze website vinden.

Materialen en handschoenen zijn aanwezig.
Voor koffie en koek wordt gezorgd.

Heeft u nog vragen over het landschapsbeheer dan kunt u contact opnemen met:
Joost van Balkom tel. 0416 376202

KOPIJ NATUURLIJK

De uiterste datum voor het inleveren van kopij voor de volgende Natuurlijk is 1 september: verschijningsdatum half september 2011.

Heeft u een interessante bijdrage op het gebied van natuur en/of milieu en denkt u dat deze ook van belang is voor de lezers van Natuurlijk, mail dit dan naar de redactie:

Noor Peters, peblauw@hetnet.nl

of naar

Marian van der Linden, marianvdlinden@home.nl

(Word, lettertype Arial, lettergrootte 14 = 1 bladzijde in Natuurlijk)

NIEUWE LEDEN

In maart en april 2011 mochten we volgende mensen als lid ontvangen bij onze vereniging:

Dhr. R.H. Luth, Mw. D. Rijnders, Mw. W. Marti en A.Romer uit Drunen.

Dhr. R. Vissers uit Helvoirt.

NOTULEN ALGEMENE LEDENVERGADERING

Notulen van de algemene ledenvergadering 18-04-2011 Natuur-en Milieuvereniging Gemeente Heusden (jaarvergadering)

Aanwezig: leden conform presentielijst gehecht aan het origineel van deze notulen
Notulist: Max Verhagen

1. OPENING en AGENDA

De voorzitter opent de vergadering. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. MEDEDELINGEN

Er zijn geen mededelingen

3. VASTSTELLEN VERSLAG JAARVERGADERING DD 19-04-2010:

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld met dank aan Joke Rijk.

4. JAARVERSLAG (gepubliceerd in Natuurlijk maart 2011) :

Het jaarverslag wordt goedgekeurd en vastgesteld.

Onderzocht wordt nog of er behalve het convenant met Taminiau een tweede is, met de gemeente, waaraan de vereniging rechten kan ontlenuen aangaande het Land van Ooit.

De werkgroep RO wil een brief aan de gemeente zenden om te voorkomen dat het landgoed wordt versnipperd en zo teloor gaat. Jan Pijnenborg vraagt de HKK of gezamenlijke actie mogelijk is.

5. FINANCIIEEL JAARVERSLAG 2010

Het verslag is vanwege disfunctioneren van de penningmeester gemaakt door Joost van Balkom. De vergadering merkt op dat een balans ontbreekt. Ter vergadering worden de bezittingen van de vereniging (eendenkooi, houtwal, gereedschap) genoemd, die alle voor € 5,00 op de vorige balans stonden.

Het volgende jaarverslag omvat mede een balans.

Kosten van procedures worden voortaan apart geadministreerd.

Het bestuur streeft naar een vermogen beneden de toevoegingsgrens, opdat in voorkomend geval een beroep op rechtsbijstand zonder veel kosten mogelijk is.

Verhoging van de contributie is daarom nu niet nodig.

De vergadering is verdeeld over verwerving van grond in eigendom. Het bestuur denkt aan "postzegels", om de ecologische hoofdstructuur in Heusden te beschermen. Eigendom biedt een goede rechtspositie. Pacht heeft in voorkomend geval de voorkeur van de vergadering. Dat voorkomt dat verplichtingen op termijn niet waargemaakt kunnen worden.

De kascontrolecommissie heeft de boekhouding onderzocht en goedgekeurd.

Het financieel verslag wordt goedgekeurd en vastgesteld.

De vergadering verleent de penningmeester decharge over 2010.
Annie van Bokhoven vormt met Wim Beunes de kascommissie 2011.
Begroting 2011: Het bestuur buigt zich nog over de begroting van het jubileum in 2012.
Overigens keurt de vergadering de begroting goed.

6. UITREIKING WAAKVLAM

Wim Beunes heeft er eens goed over nagedacht. Nelië Lopulalan is de uitverkorene, omdat zij als een stille kracht van de vereniging in Vlijmen de boel al jaren in het oog en gaande houdt met inbegrip van de verspreiding van ons onvolprezen blad.

7. SAMENSTELLING BESTUUR

Fons van Dijk treedt af als bestuurslid. Bij acclamatie benoemt de vergadering Rien Melis, die hem als penningmeester opvolgt.
Joost van Balkom is aftredend, en wordt bij acclamatie herbenoemd.
Cock de Moel zal ons bestuur een dezer dagen verlaten (opmerking notulist: zij is bestuurder sinds 1991, dus dat moet wel leuk zijn!).
De voorzitter roept kandidaten op voor het bestuur, o.a. voor de ledenadministratie.
In "Natuurlijk" wordt voortaan jaarlijks een rooster van aftreden geplaatst.

8. ACTIVITEITEN 2011

PR en Educatie:

29-09-2011 heeft de werkgroep Jan Juffermans uitgenodigd. Onderwerp: mondiale voetafdruk. Samenwerking met IVN wordt onderzocht.

29-05-2011 10.00 uur: wandeling met Fons Mandigers eendenkooi ter Kwak

07-05-2011: vlinder-excursie voor leden.

Verder is de nieuwe folder gedrukt, en wordt er voortdurend gewerkt aan actualisering en toegankelijkheid van onze site.

Anja Kleijn presenteert en coördineert de foto-werkgroep, die nu bestaat uit Annie van Bokhoven, Anita Romer en Wilhelmiën Marti. Doel is beeldmateriaal van de Heusdense natuurgebieden, dat gebruikt kan worden op de site, in het blad, voor publiciteit, kortom voor alles waarmee het doel van de vereniging is gediend.

Andre van Drunen constateert met vreugde dat er dus leden bestaan met tijd en zonder grijs haar, zodat hij voor foto's niet alleen op anderen is aangewezen.

Natuur en Cultuurhistorie

Joost van Balkom vertelt over de activiteiten: eiken en vogelkers (Amerikaans) uitdunnen aan het kanaal (waar de werkgroep 200 meter oever heeft geadopteerd), en plaatsen van hekken her en der tegen grazers en toeristen, met als gevolg

andere begroeiing, en terugkeer insecten, w.o. vlinders, “verroest: “witte eitjes oranje eitjes “ (bijna Pasen, notulist), wilgen knotten, bankjes maken en plaatsen, nestkasten hangen. Hij vraagt belangstellenden zich te melden: hij heeft voor 3000 m2 zaad te verdelen.

Het overleg met de gemeente is constructief: de bomen compensatie voor de geluidswal A 59 is zo goed als rond.

Het bestuur onderzoekt hoe en waar de gemeente die aanplant doet.

Het project Heidijk is in volle ontwikkeling, er komen poelen en twee ommetjes.

De presentatie van Joost roept vragen op:

Een betere verspreiding van informatie is m.n. voor de werkgroep pr gewenst.

De presentatie is zo veelomvattend, dat de vergadering, hoewel geboeid, toch het gevoel heeft dat er nog heel veel meer te vertellen is. Het bestuur bespreekt of er thema avonden dan wel meer vergaderingen wenselijk zijn.

Andre van Drunen vertoont aansluitend twee films, gemaakt in onze gemeente van een fouragerende hop en van een nestelende staartmees.

Ruimtelijke Ordening:

Hans van Laar: De werkgroep heeft 10 projecten onderhanden:

Veldweg Haarsteeg: VAL biogas: wachten op de Raad van State.

GOL A 59: wachten op het ministerie

Tuinbouwweg: het kassenplan bederft het zicht op de polder en Heusden. Maar het gebied is bestemd voor kassen. Niettemin: zienswijze ingediend.

Poort van Heusden: zie hiervoor. Er is voldoende bouwgrond voorhanden; blijkbaar is het enige motief terugverdienen van de investering. Wij staan voor een duurzame oplossing.

Oosterseweg: Knippels heeft buiten het blok gebouwd; gemeente heeft beleid bepaald.

RONDVRAAG:

Hermine van Toorenborg: Had de vereniging niet het bijwonen van de demonstratie tegen kern energie moeten stimuleren? Mogelijk wel, maar die informatie kwam te laat. De voorzitter wijst erop dat er nog steeds naar wordt gestreefd een milieu tak te laten ontspruiten, maar dat daarvoor tot nu toe in de vereniging de voeding ontbreekt.

SLUITING.

VLINDERS EN TEMPERATUUR

Op de avond van 25 april 2011 kunnen we het zoveelste weerrecord schrijven. Wat is het geval, op deze avond het voorjaar met de meeste zonuren tot dan ingehaald door dit voorjaar, sinds de registraties hiervan plaats vinden.

De natuur en dus ook de vlinders reageren hier nadrukkelijk op. Alles is aan de (zeer) vroege kant. De pinksterbloemen zag ik al in de eerste dagen van maart in bloei staan. Met de hoge temperaturen gaat de bloei en het vormen van de zaadvruchtjes zeer snel. En van deze verse zaadvruchtjes moeten de jonge rupsjes van het oranjetipje het hebben. Zijn de zaadvruchtjes al aan het rijpen, worden ze hard en kunnen de jonge rupsjes er niet met hun kaken door heen komen. Met andere woorden het moet allemaal synchroon lopen. Het oranjetipje was ook vroeg dit jaar, dus aan die eis is redelijk voldaan, maar het betekent wel dat alles dus weken naar voren geschoven is.

Het oranjetipje is normaal rond Koninginnedag nog vol op aanwezig, maar nu was rond deze tijd, de piek van de vliegtijd alweer voorbij. Op 7 mei had de vlinderwerkgroep een excursie gepland waar het oranjetipje centraal zou staan. In het gebied de Pax, had Joost altijd veel oranjetipjes waar genomen. Enige tijd voor deze datum hebben we nog gecheckt en besloten om deze tocht door te laten gaan. Op deze voorwandeling zagen we nog een wijfje eitjes afzetten en eitjes die al gelegd waren. De pas gelegde eitjes zijn wit om hierna oranje te kleuren. Hier was duidelijk waar te nemen, dat het wijfje van de hele weide vol met pinksterbloemen, alleen die pinksterbloemen uitzocht om haar eitjes af te zetten, die langs de bosrand stonden, de rest negeerde ze. Dit doet ze, omdat het oranjetipje, ongeveer 8 tot 9 maanden pop is. Deze pop wil aan een houtige ondergrond verankerd zijn, om in de winter niet tegen de vlakke te gaan.

Op 7 mei, de dag van onze tocht, was er eigenlijk van de pinksterbloemen niet veel meer te zien. Als je goed keek was er nog wel wat, maar niet meer de hoeveelheden als er voor. Ook hebben we nog wel enkele oranjetipjes gespot, maar een oranjetip trip was het niet meer.

Wel zagen we nog bonte zandogjes, landkaartje, dagpauwoog en vermoedelijk het eerste exemplaar van het groot dikkopje, maar dit ging in een flits en nemen deze niet officieel mee. Nog wel de rupsen van de kleine vos op de brandnetel, makkelijk te herkennen aan de vaak overheersende gele kleur, wat de andere brandnetelrupsen niet hebben.

Ook waren er al weer diverse "nesten" van de eikenprocessierups te bewonderen. En hebben we nog diverse rupsen van nachtvlinders gevonden, maar geen bijzondere soorten.

Ook de rupsen groeien snel, met de hoge temperaturen, ook zijn er al diverse warme nachten geweest, waar bij de groei extra snel kan gaan. Zo vond ik op 1 mei, al een bijna volgroeide rups van het eikenpage, langs het Drongels Kanaal in Drunen.

De aanhoudende droogte kan wel de kwaliteit van de diverse waardplanten aantasten, waardoor een rups naar beter voedsel gaat zoeken. Als hij dit niet kan vinden en zijn laatste vervelling al achter de rug heeft, kan hij zich veilig gaan stellen en “besluiten” te verpoppen. Dit resulteert in een te kleine vlinder, voor wat normaal voor de soort geldt. Hieraan is dus wel duidelijk te zien dat de rups een crisis heeft door gemaakt.

Ook kan bij deze extreme droogte de nectar in de bloemen minder zijn dan gebruikelijk, wat natuurlijk ook nadelig uitpakt. Kortom de meeste vlinders houden van warmte, maar het kan ook nadelige gevolgen hebben.

Hoe staat het met de soorten in onze ‘groene’ gemeente Heusden. De gemeente, die de vlinder, als

ambassadeursoort heeft gekozen, om de biodiversiteit te bevorderen, heeft onze bloemrijke berm alweer tegen de vlakte gemaaid. Dit terwijl de afspraak is, na 15 mei, niet maaien. Weg vlinders, weg insecten, niet gefaseerd maaien, nee meteen alles maar, nu we toch bezig zijn is kennelijk de gedachte. Denken ze überhaupt wel?

Desondanks staat de dagvlinderteller in onze gemeente momenteel op 20 soorten, waarvan het eikenpage, nu nog als rups. Ik hoorde via André dat het koninginnenpage ook al gezien is. Dat zou de teller op 21 soorten brengen. Als iemand het hooibeestje ziet, in de gemeente Heusden hoor ik dit graag.

De nachtvlinderstand, staat op dit moment op 104 soorten, waarvan twee soorten, namelijk de elzenuil en de drievlekspanner, nog niet eerder door mij gezien waren in onze gemeente.

Paul Kreijger, coördinator vlinderwerkgroep

ZEG HET MET BEELDEN – DEEL 2

De trouwe deelnemers aan wandelingen van de Natuur- en Milieuvereniging zal het opgevallen zijn: de fotografen zijn begonnen.

Ze wandelen mee en leggen de bijzonderheden van het gebied vast en de sfeer van de wandeling zelf.

Wil je de wandeling nog eens terug beleven of kon je er niet bij zijn, dan kun je het verslag en de foto's bekijken op onze website.

Onze fotografen zullen de komende tijd onder andere de werkgebieden van de vereniging in kaart brengen. Je kunt ze dus regelmatig tegenkomen.

De resultaten hiervan kun je mettertijd terugzien op de in aanbouw zijnde gallery van de website. Achter de schermen wordt al een poosje hard gewerkt aan het inrichten van deze gallery, zodat de bezoeker straks een beeld krijgt van al het moois wat bloeit en groeit in de gemeente Heusden.

De fotografen maken niet alleen foto's van de schitterende natuur, maar kunnen ook worden ingeschakeld voor speciale gebeurtenissen.

De fotowerkgroep

Foto's fotowerkgroep

VLINDERS IN UW TUIN

Haal vlinders naar uw tuin...

Tijdens de lezing van de Vlinderstichting kon je een heel aardig boek kopen: 'vlinders in de tuin'.

Zoals voorin staat: bestemd voor een ieder die er plezier aan beleeft te zien welke kleine dieren meegenieten van de tuin en daar de inrichting en het onderhoud ook op willen aanpassen.

Er staan ook tips in voor een balkon of terras.

Zoals bekend staat de natuur in Nederland onder druk. De leefgebieden van vlinders, libellen en andere insecten zijn steeds kleiner geworden en ook steeds verder uit elkaar komen te liggen.

Niet alle soorten zijn goede vliegers die zomaar over akkers of industrieterreinen heen vliegen. Ze hebben bloemrijke bermen, houtwallen en natuurlijk openbaar groen nodig om van het ene gebied naar het andere te gaan. Een belangrijke taak voor de gemeente!

Maar ook wij kunnen wat doen. Met een natuurvriendelijke tuin vergroot u voor de vlinders etc. de kansen om te overleven.

Enkele voorwaarden voor een natuurvriendelijke tuin:

- voedsel
- windbeschutte, zonnige plekjes
- overwinteringmogelijkheden
- variatie in natte en droge plekken
- afwisseling in hoogte van planten

Vlinders zijn echte bloembezoekers. Met hun lange roltong zuigen ze de nectar onderin de bloemen op.

Achterin het boek staat een lange lijst met planten die iets extra's bieden voor insecten. De vlinderstruik is hiervan natuurlijk wel de bekendste!

Voor meer informatie kijk op: www.vlinderstichting.nl

DE VEGETARISCHE SLAGER

De vegetarische slager

Enige tijd geleden hoorde ik een reportage over de vegetarische slager. De Vegetarische Slager is een nieuw opgezet bedrijf dat uitsluitend vegetarische producten verkoopt. De naam is nogal suggestief omdat je geneigd bent aan vlees te denken bij het woord slager.

Naast vegetariërs onderscheiden we tegenwoordig flexitariërs, dit zijn mensen die meerdere vleesloze dagen per week nastreven.

Hier valt veel voor te zeggen; het produceren van vlees vraagt 7x zoveel grondstoffen en energie als het produceren van landbouwproducten. Bovendien scheelt het heel veel dierenleed, en wordt er enorm veel op CO2 uitstoot bespaard. De vegetarische slager heeft een winkel in Den Haag en daarnaast een online winkel. De online gepaakte bestelling wordt keurig en diepgevroren bij u thuis afgeleverd. De website is erg duidelijk en verschaft veel informatie. Er staan ook recepten en bereidingstips op. Ook is het mogelijk een abonnement te nemen op de nieuwsbrief

Er is keuze uit een groot aantal producten variërend van baklapjes, via gehaktballen, shoarma, kroketten, bitterballen naar sausijzenbroodjes.

De producten zien er uit als vlees, de gehaktballen zijn niet van echt te onderscheiden.

De meeste producten zijn vervaardigd van lupinezaad of sojameel.

Hoe smaakt het?

Dat is op zich een lastige vraag, als we denken aan vleesvervangers wil je dus eigenlijk een product op je bord dat qua uiterlijk, smaak en beleving als vlees overkomt.

Onze ervaring is dat het uiterlijk wel goed zit, de smaak en beleving is naar mijn idee niet te vergelijken met echt vlees. De vraag is natuurlijk of dit ook noodzakelijk is, je moet het beeld van "ik eet vlees" loslaten.

Persoonlijk geef ik er de voorkeur aan alternatieven te eten zoals: bakcamembert, Vales groenteburgers of nog lekkerder risottorijst met blauwschimmelkaas en paddenstoelen. Nog een topper: knoflookspaghetti en als laatste kaasfondue.

Dus wat mij betreft: niet alle dagen vlees, en dan ook geen vleesvervangers maar lekkere vleesloze gerechten. En als je voor vlees kiest, dan wat minder en kies voor goed scharrelvlees.

Voor wie meer wil weten kijkt op: www.devegetarischeslager.nl

Steef Molema

HERSTEL WATERHUISHOUDING

In de Natte Natuur Parel Hooibroeken, Elshoutse Zeedijk en landgoed Pax.

De Hooibroeken, het landgoed Pax en de Elshoutse Zeedijk zijn landschappelijk een eenheid en vormen samen een natuurgebied tussen de plaatsen Oudheusden en Elshout. Het landgoed Pax is in eigendom en beheer bij het Brabants Landschap en grote delen van de Elshoutse Zeedijk en de Hooibroeken zijn in eigendom en beheer bij Natuurmonumenten.

Topografische kaart van 1980 met de Elshoutse Zeedijk (links), Hooibroeken (midden) en landgoed Pax (rechts).

De Elshoutse Zeedijk is een fraaie slingerende dijk in het rechtlijnige polderlandschap. Deze dijk is aangelegd naar aanleiding van de Sint Elisabethvloed (1421) en gebouwd op een zandige ondergrond waar het water tijdens perioden van wateroverlast makkelijk onder de dijk door kwelde. De dijk is dan ook vaak doorgebroken, waardoor de meanderende vorm en de vele wielen zijn ontstaan. De Elshoutse Zeedijk wordt, naast de dijk zelf, landschappelijk gekenmerkt door populierenbossen en wielen afgewisseld met weilanden en ruigten. Het gebied heeft hoge natuur- landschaps- en cultuurhistorische waarden.

De Hooibroeken grenst aan de Elshoutse Zeedijk en landgoed Pax grenst weer aan de Hooibroeken. Ze maken deel uit van een komkleigebied dat in oostelijke richting doorloopt tot aan de Haarsteegse Wiel. Het is een in het landschap laag gelegen gebied, dat vóór de bedijking van de Maas vaak overstromde.

In de laag gelegen gebieden had het water een grotere diepte, waardoor daar de stroomsnelheid afnam. Daar bezonken dan de fijnste slibdeeltjes en ontstond de zogenaamde komklei. Ook na de bedijking van de Maas bleven de omstandigheden in deze gebieden nat als gevolg van de lage ligging. De stugge komklei was ook nog eens moeilijk te ontginnen en weinig interessant voor landbouwdoeleinden. Het gebied was dan ook het meest geschikt voor houtteelt en herbergde ooit 9 eendenkooien.

Geleidelijk is het gebied in cultuur gebracht. Aanvankelijk voor de teelt van griendhout afgewisseld met hooilanden. Via een netwerk van brede sloten kon het griendhout worden afgevoerd. Toen de vraag naar griendhout afnam, zijn de grienden ingeplant met populieren met als doel productie van hout voor de klompen- en luciferindustrie. De populier bepaalt heden ten dagen het landschapsbeeld in de Hooibroeken en landgoed Pax.

Beide gebieden hebben hoge natuur- en landschaps- en cultuurhistorische waarden en hebben een ruig karakter als gevolg van de voedselrijke bodem. Soorten als kleefkruid en brandnetel komen dan ook talrijk voor in deze gebieden.

Populieren domineren het landschapsbeeld in de Hooibroeken

Met de uitvoering van de ruilverkaveling Heusden-Vlijmen in de jaren '60 van de vorige eeuw werd de waterhuishouding in de streek verbeterd voor de landbouw. Door de aanleg van een nieuw netwerk van sloten met stuwen en gemalen konden waterpeilen omlaag gebracht worden en water gedurende natte perioden sneller worden afgevoerd. Voor de landbouw was het een enorme verbetering, voor de natuur brak het tijdperk van verdroging en verarming aan.

Zo ook in de gebieden Elshoutse Zeedijk, Hooibroeken en landgoed Pax. Door ontwatering en intensivering van grondgebruik werden graslanden en bossen eenvormiger en minder soortenrijk. De achtergang van natuurwaarden ging geleidelijk maar continu.

In de jaren '70 en '80 werden de effecten steeds zichtbaarder. Het natuurbeleid van de jaren '90 anticipeerde hierop door de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) aan te wijzen. De EHS is een netwerk van natuurgebieden onderling verbonden door ecologische verbindingzones. Met de begrenzing van de EHS werd al gekeken naar herstelmogelijkheden van watersystemen in en rondom natuurgebieden. Herstel van natuurwaarden is in veel gevallen immers alleen mogelijk in combinatie met aanpassing van het watersysteem aan de gewenste natuurwaarden.

In het beleid hebben sommige gebieden daarin een bijzondere status toegekend gekregen, een zogenaamde Natte Natuurparel (NNP). Het zijn gebieden met actuele hoge natuurwaarden en die kansrijk zijn voor natuurherstel. Ze hebben in het beleid een hogere prioriteit toegekend gekregen. In de NNP's wordt getracht het watersysteem aan te passen aan de te behouden en te ontwikkelen natuurwaarden. De Elshoutse Zeedijk vormt samen met de Hooibroeken en landgoed Pax de Natte natuurparel Hooibroeken.

Natuurherstel in dit gebied valt of staat met de aanpassing van het watersysteem aan de gewenste natuurwaarden en met extensivering van het grondgebruik.

Daarom is het noodzakelijk om de als EHS begrensde (landbouw)gronden in dit gebied aan te kopen. Enerzijds om invulling te kunnen geven aan de aanpassing van het watersysteem, anderzijds om het beheer te kunnen extensiveren en af te stemmen op de gewenste natuurwaarden.

Zowel langs de Elshoutse zeedijk als in de Hooibroeken ligt nog een verwervingsopgave voor een aantal percelen landbouwgrond.

Het beheer van het oppervlaktewater ligt vrijwel altijd bij de waterschappen. In het beleid is dan ook afgesproken dat de waterschappen zorg dragen voor herstel en aanpassing van het watersysteem. Voor de NNP Hooibroeken is dat het waterschap Aa & Maas. Het waterschap is voor dit gebied dan ook de trekker van de herstelopgave van het watersysteem. Het waterschap heeft samen met de terreinbeheerders Natuurmonumenten en het Brabants Landschap, ZLTO en

diverse andere betrokkenen een herstelplan opgesteld om het watersysteem in de NNP Hooibroeken aan te passen aan de gewenste natuurwaarden. Het waterschap trekt ook de uitvoering van de voorziene maatregelen en treedt op als opdrachtgever.

Bij de herstelopgave is een van de voorwaarden om zoveel als mogelijk te voorkomen dat omliggende landbouwgronden vernatten als gevolg van uitgevoerde maatregelen in de NNP. Voor de Hooibroeken is dat geen sinecure. In de omgeving van de Hooibroeken liggen buiten de EHS laag gelegen landbouwgronden die gevoelig zijn voor vernatting.

Voorts zou een sterke verhoging van het waterpeil in de Hooibroeken er ook toe kunnen leiden dat kwelwater in het gebied niet meer aan de oppervlakte komt. Veel sloten in de Hooibroeken zijn door de kleilaag heen gegraven en takken het grondwater aan. Het grondwater in de Hooibroeken beweegt zich in noordelijke richting, naar de Bergse Maas, en bouwt op plekken druk op waardoor het naar de oppervlakte gestuwd wordt. In de sloten in het gebied is dat duidelijk af te leiden aan de grote soortenrijkdom, waarvan sommige soorten indicatief zijn voor kwel. Het betreft kwelsoorten als Waterviolier, Grote boterbloem, Dotterbloem en Holpijp.

Soortenrijke slootvegetatie op landgoed Pax als gevolg van kwel

Sloot in de Hooibroeken met aangepast talud en Krabbescheervegetatie

Een forse verhoging van de waterstand kan ertoe leiden dat het kwelwater juist

wordt weggedrukt en dat zou een averechts effect hebben op de vegetatie in de sloten. In de graslanden in de Hooibroeken speelt daarbij ook de komklei een rol. Deze is immers nauwelijks doorlatend voor water. Het is dan ook vrijwel onmogelijk om het kwelwater door de kleilaag in de wortelzone van het maaiveld te laten doordringen.

In de Hooibroeken is dan ook vooralsnog als herstelmaatregel gekozen voor een watersysteem op basis van bevoeiing van het maaiveld met oppervlaktewater. Dit is ook vergelijkbaar met het ontstaan van het gebied, kleiafzettingen ontstaan immers door overstroming. Het kalkrijke Maaswater zorgde in het verleden voor kalkrijke kleiafzettingen. Doordat overstroming niet meer plaatsvindt, is de bovenste kleilaag in het gebied ontkalkt door verzuring. Metingen in het gebied bevestigen dit beeld. Door nu percelen te bevoeien met het kalkrijke oppervlakte(kwel)water in het gebied kan het maaiveld zich als het ware weer opladen. Elders zijn goede ervaringen opgedaan met deze vorm van natuurherstel. In de Hooibroeken wordt nu eerst een proef uitgevoerd op een perceel grasland. Het perceel wordt zo ingericht dat dit in de periode november-januari enkele keren bevoeid kan worden met kalkrijk oppervlaktewater, waardoor de toplaag zich als het ware weer kan opladen. De proef wordt gedurende een aantal jaren intensief begeleid door deskundigen. Afhankelijk van het resultaat gaat dit in de Hooibroeken op grotere schaal toegepast worden met als doel de ontwikkeling van vochtige bloemrijke graslanden.

Naast de proef met de bevoeiing wordt een aantal sloten in de NNP afgekoppeld van het omliggend watersysteem. Daardoor kan in delen van het gebied water vastgehouden worden. Daarmee wordt voorkomen dat het water in de wintersituatie, als het omliggend landbouwgebied op een lager peil staat, het water het gebied uitstroomt. Afhankelijk van de ontwikkeling van de eigendomssituatie wordt het gebied waar water wordt vastgehouden in fasen vergroot.

Van een perceel in het westen van de Hooibroeken is de toplaag van 30 cm dikte verwijderd. Het doel is om op dit perceel dotterbloemgrasland te ontwikkelen. Onderzoek van de bovenste laag van de bodem toonde aan dat het fosfaatgehalte in deze laag te hoog was voor het gewenste natuurdoel.

Omdat fosfaat niet of nauwelijks door verschraling uit de bodem te halen is, is het verwijderen van de toplaag de beste optie. Bijkomend voordeel is dat het nieuwe maaiveld dichterbij het grondwater komt te liggen.

Op het landgoed Pax zijn de taluds van de sloten aangepast om een bredere overgang te maken tussen water en land. Daardoor ontstaat een veel geschikter slootmilieu voor allerlei planten en soorten die in het water leven. Op plekken waar water wegzijgt, zijn de sloten verondiept.

Ook is een stuw geplaatst in de afvoersloot van het gebied om water langer vast te houden in het gebied.

Sloot met aangepast talud

De eerste maatregelen in de NNP Hooibroeken zijn nu uitgevoerd in opdracht van het waterschap Aa & Maas. De komende jaren wordt intensief gevolgd of deze leiden tot de gewenste resultaten. Door aankopen wordt getracht grotere delen in het gebied aaneen te sluiten en deze los te koppelen van het omliggend watersysteem dat is afgestemd op landbouwbelangen. Op deze wijze wordt getracht om gefaseerd in de NNP een geheel eigen watersysteem tot stand te brengen dat gericht is op de gewenste natuurwaarden. Behoud en benutting van het kalkrijke kwel en oppervlaktewater staat daarin centraal.

Fons Mandigers, Vereniging Natuurmonumenten
Mei 2011

GLASTUINBOUWCOMPLEX

Uit de werkgroep Ruimtelijke Ordening.

Glastuinbouwcomplex aan de Tuinbouwweg.

In de afgelopen periode is veel tijd besteed aan de aanvraag bouwvergunning voor het glastuinbouwcomplex aan de Tuinbouwweg 1. Voor liefhebbers van open landschap is het een tegenvaller dat er al weer een fraai stuk uitzicht over weids landschap in de “groene” gemeente Heusden zal verdwijnen.

In het vigerende bestemmingsplan is echter beschreven dat in het gebied glastuinbouw is toegestaan, tenzij aannemelijk wordt gemaakt dat andere belangen daardoor aanmerkelijk worden geschaad.

Die “andere belangen” zijn er hier. Volgens de gemeentelijke Structuurvisie en de door de gemeente ondertekende GOL overeenkomst ligt hier de belangrijke centrale landschapsverbindingszone met recreatieve potentie.

Die zone staat op de bijbehorende kaarten met een grote en dikke groene pijl ingetekend.

Uit overleg met de gemeente, de Brabantse Milieufederatie en andere deskundigen bleek dat de gemeente de ontwikkeling van de kassentuinbouw zoveel mogelijk wil steunen en dat de dikke groene pijl onvoldoende aangeeft waar die landschapszone precies loopt.

Door die te vage formulering lukt het ons waarschijnlijk niet om -via de Raad van State- de gemeente te dwingen de door haar gewekte verwachtingen m.b.t. de landschapszone na te komen.

Om die reden is besloten niet verder te procederen.

In de recent door de gemeenteraad vastgestelde Ontwikkelingsvisie Buitengebied staat dat grootschalige bouw in het buitengebied zoveel mogelijk moet worden gecamoufleerd door erfbeplanting. Naar aanleiding van onze opmerkingen hierover is het nu de bedoeling dat er een groene klimop wordt geplant tegen het 2 meter hoge waterbassin. Omdat de kas ruim 4 meter boven dat bassin uitsteekt vinden wij dit wel ‘n heel magere invulling van dit beleid. De kas zal helaas heel duidelijk in het landschap zichtbaar zijn.

Onderzoek bij deze laatste situatie heeft ons duidelijk gemaakt dat als de gemeente in de nieuwe bestemmingsplannen voor het buitengebied haar erfbeplantingsbeleid enige inhoud wil geven, zij daarin slechts “bouwblokken op maat” moet opnemen. Dan kan het in de Ontwikkelingsvisie Buitengebied geschetste erfbeplantingsbeleid in de praktijk werkelijk handen en voeten krijgen.

Poort van Heusden.

In voorgaande jaren is in meerdere beleidsstukken van de gemeente aangegeven dat de bestaande natuurwaarden van het voormalige Land van Ooit zoveel mogelijk behouden dienen te blijven c.q. waar nodig versterkt dienen te worden.

De gemeente kocht het voormalige Land van Ooit in de veronderstelling het weer te kunnen doorverkopen. Er is nog steeds geen billijk bod uitgebracht. Daarom besloot de gemeente het gebied op te delen in een aantal deelgebieden.

In het noordoostelijk deel wordt gedacht aan de nieuwe bestemming bedrijventerrein.

Aan de zuidzijde (Bosscheweg) wordt gedacht aan de nieuwe bestemming woningbouw.

De werkgroep is van mening dat met deze ontwikkelingen een verkeerde weg wordt ingeslagen en heeft daarom een brief aan het gemeentebestuur voorbereid.

Koekoeksbloem (fotowerkgroep)

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Toekomst. Nu

Bram Meulenbeld uit Hedikhuizen heeft een bedrijfje opgestart om ondernemers uit het Midden- en Kleinbedrijf te ondersteunen bij het invoeren en/of optimaliseren van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

Toekomst. Nu (<http://www.veranderdetoekomst.nu>) is een netwerk-/adviesbureau op dit gebied.

Zij helpt ondernemers om MVO intrinsiek onderdeel van de bedrijfsvoering te laten zijn.

Op de site kunt u een lite (snelle) scan uitvoeren om te zien waar uw bedrijf op dit moment staat op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wat houdt maatschappelijk verantwoord ondernemen in?

Het is gebaseerd op drie pijlers:

profit

planet

people

Dit betekent dat bedrijven naast het streven naar winst (profit), ook rekening houden met de gevolgen van hun activiteiten voor het milieu (planet) en de mensen binnen en buiten het bedrijf (people).

MVO wordt ook wel duurzaam ondernemen genoemd.

IVN-CURSUS

WILT U WETEN WAT VOOR VOGEL DAAR ZINGT?

Dan kan IVN (vereniging voor natuur- en milieueducatie) Oisterwijk u daarbij helpen! In september 2011 starten zij met de basis vogelcursus, die eindigt in april 2012.

U leert in 9 lesavonden en 9 excursies de vogels herkennen die u regelmatig tegen kunt komen. Er wordt gebruik gemaakt van PowerPoint presentaties en u ontvangt een cursusmap met lesmateriaal.

Iedere les is er extra aandacht voor het herkennen van vogelgeluiden.

De cursus wordt gegeven in het wijkcentrum de Pannenschuur, Lavendel 9 te Oisterwijk en wordt gegeven door Jan Op 't Hoog, Arie Nederhoff en Ad van Opstal.

De cursusavonden zijn eens per maand, (één keer twee maal) en altijd op woensdag van 19.30 tot 22.00 uur.

Er zijn maximaal 30 deelnemers. U kunt zich aanmelden voor deze cursus door middel van een voorinschrijving bij onderstaande personen.

Er staan reeds personen op de voorintekenlijst, dus als je interesse hebt wacht niet te lang met inschrijven. U ontvangt in juni/juli bericht over uw aanmelding, betaling en het programma.

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met:

Jan Op 't Hoog 0411- 678261 e-mail jalt.hoog@home.nl

Ad van Opstal 0411- 642565 e-mail A.van.Opstal@hetnet.nl

Actuele informatie kunt u vinden bij: www.ivnoisterwijk.nl

Nieuwsbrief van de Fietzersbond – afdeling de Langstraat

De tweede nieuwsbrief van de afdeling de Langstraat van de Fietzersbond is uit. Hierin staat wat er de laatste tijd zoal op fietsgebied is gebeurd in de drie gemeentes waar de afdeling actief is: Waalwijk, Loon op Zand en Heusden.

Drie stukjes uit deze nieuwsbrief willen we u niet onthouden.

De rotonde Statenlaan-Overlaatweg is geopend voor verkeer.

Als Fietzersbond de Langstraat hebben we ons ermee bemoeid.

Goed om te zien dat het een keurige rotonde is geworden met fietsers IN de voorrang (rood asfalt, blokmarkering, onderborden). In de oude situatie (kruising/aansluiting) waren fietsers UIT de voorrang gehaald.

Alweer een mooi resultaat voor onze afdeling.

Minpuntjes zijn het niet uitvoeren van de BOR (bromfiets op rijbaan) maatregel en de voorkeur van de uitvoerende dienst voor zwarte in plaats van witte bermpaaltjes midden op het fietspad. Voor die zwarte bermpaaltjes moeten we maar eens een ludieke actie bedenken. Het niet toepassen van de BOR maatregel is in tegenspraak met het concept GVVP(het gemeentelijk vervoersplan). Omdat snorfietsen en scooters momenteel een grotere plaag zijn dan brommers zou ik me er niet zo druk over maken.

Snelle en goede fietsverbinding Waalwijk – Den Bosch

Als het kan moet de fiets een goed alternatief zijn voor de auto. Dat geldt zeker ook voor het utilitaire woon-werkverkeer op de niet te lange afstand. Mede daarom is de Fietzersbond betrokken bij het overleg Gebiedsversteviging Oostelijke Langstraat (GOL). Een belangrijk punt binnen het GOL overleg is ervoor te zorgen dat de Maasroute (A59) niet dichtslibt door de toename van het autoverkeer. Het afgelopen najaar 2010 is er een GOL overeenkomst gesloten. De betrokken partijen, waaronder de provincie en de gemeenten 's Hertogenbosch, Heusden en Waalwijk, hebben daarin getekend voor een aantal inspanningsverplichtingen.

Een van die verplichtingen houdt in dat de gemeenten zich ervoor gaan inspannen om in de Langstraat een goede utilitaire fietsverbinding te realiseren tussen Waalwijk en Den Bosch. De ideale plaats daarvoor ligt zuidelijk parallel aan de Maasroute. Voor een groot deel is die verbinding er al (Halvezolenpad), maar in Drunen, Nieuwkuijk en Vlijmen ontbreken er nog 'n paar stukken.

Genoemde afspraak moet nu worden vertaald naar het beleid van de gemeente Heusden. De Fietzersbond maakt zich hiervoor sterk en heeft daarover overleg met de gemeente Heusden. In Heusden wordt nu namelijk het nieuwe GVVP (gemeentelijk vervoersplan) vastgesteld. Dat is het eerste beleidsstuk waarin die zo gewenste fietsverbinding daadwerkelijk kan worden opgenomen.

Eindstraat Drunen gevaarlijk voor fietsers.

De inrichting van de Eindstraat in Drunen West wordt als erg gevaarlijk beschouwd. Door de wegversmalling en de maximumsnelheid van 50 km ontstaan voor fietsers gevaarlijke situaties.

Buurtvereniging "Piekenhoek" heeft hierover in april 2011 een brief gestuurd naar het college van de gemeente Heusden. Wordt vervolgd.

Er zijn grote zorgen, omdat er geen enkele vooruitgang te vinden is in de plannen voor het uitvoeren van een rondweg en omdat handhaving op oneigenlijk gebruik en snelheid niet plaatsvindt. Het instellen van een 30 km. zone en een vrachtwagenverbod voor beide richtingen kunnen mogelijk bijdragen aan een veiliger straat voor de fietsers.

Kijk voor meer informatie op: www.fietsersbond.nl

Of meldt u aan als lid via: langstraat@fietsersbond.nl

WANDELING DOOR MOERPUTTEN

De Venkantbrug is gerestaureerd en staat er schitterend bij!

Een mooie aanleiding om Peter van der Velden te vragen weer eens een rondleiding door de Moerputten te geven.

Op zondagmorgen 17 april verzamelden zich een 14-tal enthousiaste mensen in de stralende ochtendzon. Een mooi begin van de dag!

Het natuurgebied de Moerputten dankt zijn naam aan de drassige veengrond, ook wel 'moer' genoemd. Veen is een natte en sponsachtige grondsoort, opgebouwd uit plantaardig materiaal. In gedroogde vorm is deze brandstof bekend als turf. Tot in het begin van de twintigste eeuw werd er in de Moerputten laagveen gestoken. Hierdoor ontstonden er een grote plas.

De spoorbrug die in 1885 over de plas werd aangelegd maakte deel uit van het Halve Zolenspoorlijntje tussen Lage Zwaluwe en 's-Hertogenbosch. Bij de aanleg hield men nog rekening met een dubbel spoor (aan de pijlers nog te zien). Het bleef bij enkelspoor: vandaag de naam Halve Zolenlijn! Anderen verklaren de naam door de halfproducten die erover vervoerd werden of zelfs door de lage snelheid van de trein – meer iets voor halve garen....

Na 1972 reed de laatste goederentrein over het spoor. Door de toename van het autoverkeer zag de Nederlandse Spoorwegen geen toekomst meer voor deze onrendabele lijn.

De Moerputten werd een rustig gebied, niet geschikt voor landbouw. Een paradijs voor planten en dieren. Nu de Venkantbrug ook gerestaureerd is kunnen wandelaars volop van de rust en de schitterende natuur genieten.

En dat deden we dan ook op die zondagmorgen!

(informatie uit: de Moerputtenbrug – historie en natuur)

LEZING OVER DUURZAAMHEID EN MONDIALE VOETAFDRUK

datum: donderdag 29 september 2011
aanvang: 19.30 uur

Een lezing verzorgd door Jan Juffermans, voormalig beleidsmedewerker Mondiale Duurzaamheid van de Kleine Aarde in Boxtel.

De lezing start om 19.30 uur en eindigt rond de klok van 22.00 uur.

Locatie: 't Patronaat, Nieuwkuijksestraat 106, Nieuwkuijk

De toegang is gratis. Iedereen is van harte welkom.

Consumpties voor eigen rekening.

Van alle kanten komen de problemen van onze tijd op ons af: te hoge CO₂-uitstoot, afname van biodiversiteit, overbevissing en groeiende tekorten aan grondstoffen, afname van landbouwgrond et cetera.

Wat kunnen wij doen om deze problemen een halt toe te roepen?

Jan Juffermans zal u op weg helpen.

Programma:

Met behulp van een PowerPointpresentatie zal Jan Juffermans de volgende onderwerpen behandelen:

begrip Mondiale Gebruiksruimte

het model van de 'Mondiale of Ecologische Voetafdruk': hoe het model werkt en hoe de verschillen eruit zien tussen de landen van de wereld en wat wij kunnen doen,

indien gewenst meting van de eigen Mondiale Voetafdruk,

bespreking van de resultaten van de meting en een overzicht van de vele

toepassingsmogelijkheden van het voetafdrukmodel,

vragen en discussie.

KORTE UITLEG BEGRIP MONDIALE VOETAFDRUK

We hebben maar één aarde!

Met de meetmethode van de Mondiale of Ecologische Voetafdruk, wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel ruimte, grondstoffen en energie we gebruiken en hoe zich dat verhoudt tot de beschikbare biocapaciteit van de aarde. Met de mondiale voetafdruk wordt alles wat we doen omgerekend naar ruimtegebruik.

De snel stijgende wereldbevolking, de toename van onze wereldeconomie en de daarbij behorende consumptie hebben ervoor gezorgd dat we sinds 1985 meer gebruiken dan onze aarde duurzaam kan opbrengen. Er is nu per persoon 1,9 ha beschikbaar. Dit is de ruimte van ongeveer drie voetbalvelden. We gebruiken anno 2010, 2,7 ha gemiddeld, berekend over alle wereldbewoners, dat is 40% teveel. Een Nederlander gebruikt gemiddeld 4,4 ha. Wij leven dus op veel te grote voet! Inwoners van Noord-Amerika spannen de kroon, zij gebruiken gemiddeld 9,6 ha. Een inwoner van India gebruikt gemiddeld 0.8 ha.

Persoonlijke Voetafdruk:

Deze geeft inzicht in hoe jouw leefwijze zich verhoudt tot de rest van de wereld en hoe jouw leefwijze past binnen de draagkracht van onze planeet. Het meet het energie- en ruimtegebruik dat jij nodig hebt voor jouw leefstijl. Het helpt je te beseffen dat we allen betere, duurzamere keuzes moeten maken om een veilige en rechtvaardige wereld te creëren. Meten om te weten waar je het beste een bijdrage kan leveren.

zie voor meer informatie:

**www.voetafdruk.eu , www.voetenbank.nl , www.duurzaamheidinactie.nl ,
www.voedselvoetafdruk.nl , www.vakantievoetafdruk.nl**

Het is de bedoeling om na deze lezing een keer een avond te organiseren over duurzame energie. Zo gauw we weten wanneer en waar krijgt u bericht van ons.

het bestuur en de pr commissie

INTERVIEW

“Ik ben een milieufreak”

Oud-wethouder Peter Groenestein (VVD) is voorzitter van de vorig jaar in Heusden opgerichte Agrarische Natuurvereniging. Hij werd door Frans van Hulten (ZLTO Oostelijke Langstraat) gevraagd om deze taak op zich te nemen. Volgens Groenestein vanwege zijn politieke en bestuurlijke ervaring, zijn netwerk en zijn goede contacten met de boeren. Hij stond aan de wieg van de meest recente kavelruil in de gemeente Heusden. Daarnaast is hij secretaris van het Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen en heeft dus veel te maken met de Duinboeren.

Grote klappers

De Agrarische Natuurvereniging is een zelfstandige organisatie, die gesubsidieerd wordt door de ZLTO. “Puur vrijwilligerswerk”, aldus de voorzitter. Het bestuur bestaat uit agrariërs, die volgens Groenestein allemaal zeer gemotiveerd zijn, maar ook te maken hebben met de seizoensinvloeden van hun werk, waardoor nu nog niet alles opgepakt kan worden wat wenselijk is. “Eerst moeten we de structuur van de vereniging opbouwen en leden gaan werven. Als we straks een goede vereniging hebben, dan zijn er ook handjes voor de uitvoering van onze doelstellingen. De grote klappers zijn natuurlijk de aanpak van de Elshoutse Zeedijk en de Heidijk, maar dat vraagt ook een hoop voorbereiding.”

Subsidieregeling

Agrarisch Natuurbeheer is een initiatief van de provincie Noord-Brabant. Die wil het typische Brabantse landschap en de plattelandseconomie behouden en versterken. Zij heeft daarvoor in 2007 een subsidieregeling ingesteld, ‘Groen Blauwe Diensten’ genaamd. De provincie werkt hierin samen met de gemeenten en waterschappen, die meebetalen aan de regeling en meebeslissen welke gebieden prioriteit krijgen. Het geld dat gemeenten en waterschappen beschikbaar stellen, wordt door de provincie verdubbeld. Agrariërs die deelnemen krijgen alle kosten voor de aanleg van nieuwe streekeigen landschapselementen vergoed, inclusief de eigen arbeidskosten. Ook de kosten voor onderhoud worden gesubsidieerd. Bij een permanente onttrekking van het agrarische gebruik van de grond wordt het waardeverschil tussen landbouwgrond en natuurgrond uitgekeerd. Uiteraard staan er nog meer bepalingen in de verordening.

Waarvoor krijg je subsidie?

De agrarische natuurverenigingen houden zich volgens Groenestein met verschillende vormen van natuurbeheer bezig. In de zandgebieden is er veel aandacht voor beheer en aanleg van landschapselementen en in de kleigebieden voor akkerrandenbeheer. Bij agrarisch natuurbeheer kunnen boeren rekening houden met de benodigde rust en bescherming van weidevogels door het opzoeken en markeren van de nesten of door het gras later te maaien.

Ze kunnen speciale nestkasten plaatsen voor uilen. Ze kunnen kiezen voor randenbeheer van bermen, sloten en akkers, die kunnen dienen als voedselvoorziening, vestigingsmogelijkheid of vluchtplaats voor planten en dieren. Boeren kunnen voor dit beheer subsidie aanvragen. Ook voor perceelbeheer, zoals het aanpassen van de waterstand of de maaidatum of de aanleg van kruidenrijke graslanden. Evenals voor het herstel en onderhoud van dijken, bomenrijen, heggen, houtwallen, geriefhoutbosjes, knotbomen, erfbepanting, sloten, beken en poelen, landweren, struweelhagen, elzensingels, hoogstamboomgaarden, eendenkooien, rietpercelen, rasters en knotwilgen is subsidie te verkrijgen. Groenestein: “De deelname van boeren aan agrarisch natuurbeheer is niet alleen uit economisch oogpunt, maar komt ook voort uit interesse voor de natuur.”

Terug naar de oorsprong

‘Groen Blauwe Diensten’ blijkt zeer succesvol te zijn en de meeste gemeenten en waterschappen in Brabant hebben inmiddels gebiedsplannen opgesteld. Zo ook de gemeente Heusden, die een plan heeft voor de ontwikkeling van het landschap rondom de Elshoutse Zeedijk, de groene en rode (bouwkundige) ontwikkelingen rondom Abdij Mariënkroon en de herinrichting van de Heidijk.

“We willen terug naar de oorsprong van de Heidijk”, zegt Groenestein die met zijn vereniging opteert voor intensieve samenwerking met de natuur- en milieuvereniging, de gemeente Heusden en de Duinboeren.

Plannen en ideeën zijn er voldoende “Het ommetje van Herpt willen we graag samen met de natuur- en milieuvereniging uitbreiden. Weet je wat het probleem is met die ommetjes? Die boeren hebben er op zich geen problemen mee dat mensen over hun land lopen. Het zijn de uitwerpselen van de honden die bepaalde bacteriën bevatten, die voor koeien dodelijk kunnen zijn. Als hondenbezitters de poep opruimen, is er niets aan de hand.” Groenestein, die over zichzelf zegt dat hij een milieufreak is, vervolgt enthousiast: “Onlangs zijn er ook akkerranden ingezaaid, waar weidevogels kunnen bivakkeren. Dus deze zomer kunnen mensen genieten van prachtige bloemen. En met de Duinboeren zoeken we samenwerking voor de groene rivier onder de A59. Die groene rivier sluit aan op het gebied van de Duinboeren. Vandaar de gezamenlijke aanpak, één gezicht uitdragen.”

Aan het eind van de 19e eeuw veranderde de landschapsvormende invloed van de boeren. Met de industrialisatie kwam het gebruik van kunstmest op. Met het toenemende gebruik van techniek en kunstmest en de vergroting van akkers en weiden begon de afbreuk van de oude landschapselementen. Na de 2de Wereldoorlog heeft dit proces zich versterkt. Omheiningen, wallen en sloten verdwenen en de agrarische vlakten werden steeds groter en daardoor voor de machines steeds beter toegankelijk. Natte vlaktes zijn ontwaterd en voor akkerbouw geschikt gemaakt. De productie van gewassen werd sterk opgevoerd. Vele landschapselementen en typerende landschappen zijn daardoor verdwenen. (bron: Groene Ruimte)

RC Schalken

MAIL-ADRESSEN

Gevraagd: e-mail adressen van onze leden

Het bestuur stelt het op prijs als u uw e-mailadres doorgeeft.

Van veel leden hebben we inmiddels het mailadres maar van een groot aantal nog niet.

Waar gebruiken wij uw mailadres voor:

als er een wandeling of andere activiteit niet doorgaat dan sturen wij u een mailtje ter herinnering van een activiteit zoals een wandeling, lezing of ledenvergadering sturen wij u een berichtje

Wij zijn nog aan het bekijken hoe wij in de toekomst verder gebruik kunnen maken van dit mailbestand.

Wilt u uw mailadres mailen aan:

Max Verhagen, secretaris: info@natuurenmilieuheusden.nl

en aan:

Marian van der Linden marianvdlinden@home.nl

Zet in uw mail duidelijk uw naam en adres.

Als uw mailadres verandert, wilt u dat dan doorgeven.

Mocht u al langer dan 2 maanden geen mailtje van ons hebben ontvangen dan ook graag uw mailadres nogmaals doorgeven. Er is dan waarschijnlijk ergens iets fout gegaan. Van een aantal leden klopt het emailadres niet meer, we krijgen de verstuurde mails steeds 'onbestelbaar' retour.

Uiteraard gebruiken wij uw mailadres alleen voor verenigingsdoeleinden.

het bestuur en pr commissie

BEELDIMPRESSIE EENDENKOOI TER KWAK

De excursie naar eendenkooi Ter Kwak was weer een succes. Een kleine geïnteresseerde groep leden genoot van de boeiende verhalen van Fons Mandigers.

COLUMN

Debat

De gemeente Heusden vindt dat haar inwoners hun afval slecht scheiden.

Heusdenaren stoppen nog teveel papier, karton, glas, textiel en kunststofverpakkingen, maar vooral gft- en tuinafval bij hun restafval. Sinds er plastic in de gemeente Heusden wordt opgehaald, zit er in de grijze restcontainer geen plastic meer en dat scheelt zoveel dat de Heusdenaren hun restcontainer daarom maar 'afvullen' met gft- en tuinafval. Dat zegt de gemeente.

Wethouder Van Bokhoven, van milieu, overweegt daarom een hoger tarief voor het ophalen van de grijze restcontainer en een lager tarief voor de groene gft-container. "Een financiële prikkel", wil hij invoeren om de Heusdenaren beter hun afval te laten scheiden. Ik betwijfel of dat de oplossing voor een mentaliteitsverandering is.

Volgens mij letten Heusdenaren al prima op de centjes. Ze scheiden succesvol het huishoudelijk plastic, houden daarom ruimte in de restcontainer over en zetten die niet halfvol aan straat, maar wachten tot die vol is of als dat niet het geval is, stoppen ze er nog wat gft- of tuinafval in. Heel efficiënt. En voor het milieu (los van de financiën) maakt het niet uit of gft-afval gecomposteerd of verbrand wordt. Ik hoop niet dat de wethouder voor de oplossing van het slecht scheiden van afval een onderzoeksbureau gaat inschakelen. Hij kan veel beter met ons, Heusdenaren, in debat gaan. Want echt klantvriendelijk is het systeem van de gemeente niet. Als je bijvoorbeeld in het voor- en najaar met overtollige kleding naar de kledingcontainer gaat, dan zit die meestal hartstikke vol. Ik ben dan zo netjes om de zakken weer mee naar huis te nemen, maar aan de rommel naast de kledingcontainer te zien, ben ik een van de weinigen. Papier bijvoorbeeld mogen we in Vlijmen eenmaal per maand aan de straat zetten. Nou slapen mijn man en ik graag uit op zaterdagochtend en dan komt het regelmatig voor dat het oud-papier al opgehaald is, voordat wij onze ogen geopend hebben. Dus kachel ik vervolgens met oud-papier naar de milieustraat in Drunen en dat uiteraard niet op de fiets. Dat uitslapen is onder andere een gevolg van de flinke tuin die we hebben en die we graag goed onderhouden. Maar het afval van onze droomtuin past bij lange na niet in de groene container. En bladcontainers heb ik nog nooit ontwaard in onze buurt. Dus kachelt mijn man (de schat!) regelmatig in zijn milieuvriendelijke auto naar Drunen om daar het tuinafval in te leveren.

Beste mijnheer Van Bokhoven, in Tilburg werd onlangs een debat gehouden over afval. Heel trendy in popcentrum 013! Daar ben ik wel jaloers op. 'Uw schroot, mijn brood', was het thema.

De entree kostte drie euro, maar wie een afgedankt elektronisch apparaat meebracht, mocht gratis naar binnen. Fantastisch toch dat de inwoners van een gemeente samen met deskundigen (oud-minister Jacqueline Cramer was er ook!) naar oplossingen zoeken. Dat kan in onze gemeente toch ook? De Poort van Heusden lijkt mij zeer geschikte locatie voor een debatmiddag. En in plaats van een elektronisch apparaat zouden wij dan ons gft- of tuinafval in kunnen leveren. Heusden is een groene gemeente. Nietwaar?

RC Schalken

Eik (fotowerkgroep)

MEER VLINDERS IN DE GEMEENTE HEUSDEN

Met deze aankondiging traden twee enthousiaste sprekers, beiden lid van de Vlinderstichting, circa 50 belangstellenden tegemoet met een dia- en filmpresentatie in het patronaatgebouw in Nieuwkuijk.

Kars Veling opende. Hij vertelde dat er rond 1980 70 vlindersoorten in Nederland waren. Daarvan zijn er nu 20 uitgestorven, 30 bedreigd en 20 onbedreigd.

Voor het leven van een vlinder zijn vier voorwaarden essentieel:

Het aanwezig zijn van waardplanten. Dat zijn planten waarop de vlinders eitjes leggen en waarop de rupsen die uit de eitjes komen zijn gespecialiseerd. Zonder waardplanten geen vlinderleven! Sommige vlindersoorten zijn van een enkele soort waardplant afhankelijk.

De aanwezigheid van nectar. Nectar komt in alle bloemen voor. Vlinders zuigen het zoete sap op met hun lange roltong. Zolang planten bloeien, wordt nectar aangemaakt.

Een veilige plek voor de winter. Enkele vlindersoorten trekken weg, zoals de Atlanta (Zuid-Europa) en de Distelvlinder (Afrika). Een viertal soorten overwintert als vlinder, in rusttoestand, op een beschutte plek: de Kleine Vos, de Gehakkelde Aurelia, de Citroenvlinder en de Dagpauwoog. De meeste vlinders overleven de winter als pop in struiken. Deze struiken staan altijd bij hoge bomen. Hoge bomen zijn bij de voortplanting verzamelplaatsen voor mannetjesvlinders.

Warmte en beschutting. De koudbloedige vlinders voelen zich bij 30 graden Celsius optimaal. Bij deze temperatuur gaan ze vliegen. Met de stralen van de zon warmen de vlinders zich op.

Vlinders leven een dag of 5-6. Alle dagen zijn ze druk in de weer. In het korte leven wordt een partner gezocht (de vrouwtjes vinden de mannetjes in de toppen van hoge bomen), wordt gepaard, worden eitjes gelegd, worden eitjes gerijpt (1-2 dagen), worden eitjes afgezet (wel 200) en wordt zoveel mogelijk nectar gedronken. Per jaar zijn er twee (mei, juli) of drie (ook september) generaties vlinders mogelijk. Door hun ultrakorte leven maken vlinderouders de geboorte van hun kinderen nooit mee!

Paul Kreijger, lid van de in 2010 opgerichte vlinderwerkgroep van de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden, ging in op de doelstellingen van de werkgroep: inventarisatie, vlindervriendelijk beheer, extensief maaibeheer, educatie en genieten van vlinders.

Aan de hand van het Pimpernelblauwtje, de ambassadeurvlinder van de gemeente Heusden, werd de schoonheid van het voortplantingsproces en het weerbarstige maaibeheer besproken.

Als larf in het najaar gaat het Pimpernelblauwtje met de mieren mee de grond in. De hele winter blijft de larf in het mierennest. De (vlinder-)larf doet zich tegoed aan honderden mierenlarven. En in het voorjaar piept de larf er snel tussenuit om in het ochtendgloren, als de mieren nog slaperig zijn, snel te ontpoppen om als vlinder het mierennest uit te vliegen. Kan het mooier?

In 1990 is het Pimpernelblauwtje vanuit Polen opnieuw in Heusden, in de Moerputten, geïntroduceerd. De 80 vlinders uit 1990 hebben zich ontwikkeld tot een populatie van 2000 in 2010. Dat alles ondanks een vaak falend maaibeheer. Er is vele jaren gemaaid in het leefgebied van het Pimpernelblauwtje. In 1996 kroop de vlinder door het oog van de naald. De Pimpernel, de enige waardplant van het blauwtje, werd op 9m² na volledig weggemaaid door gemeentewerkers!

De avond werd afgerond met een prachtig, wonderlijk, fascinerend filmpje over het Oranjetipje.

Joost van Balkom bedankte Kars en Paul. Met een hartelijk applaus sloten alle aanwezigen zich daar graag bij aan. Ik kijk vanaf nu anders naar vlinders.

Jeroen van der Linden

DE ZANDLEIJ

Het vroegere bejaardenhuis Jacobushof in Drunen heet na de verhuizing Zorgcentrum Zandleij. Dit is voor de bewoners van Drunen niet een naam, waarmee ze zich verbonden voelen. Het riviertje de Zandleij bevindt zich immers aan de zuidkant van de Loonse- en Drunense Duinen in Udenhout, schreef het Brabants Dagblad.

Als je van de Rustende Jager richting Bosch en Duin fietst of wandelt over de Oude Bossche Baan zie je aan de rechter zijde de zandwal van de Drunense Duinen en aan de linker zijde in de verte een gebied met wilgenstruweel en populieren. Daar ergens stroomt de Zandkantse Leij. Je ziet er ook enkele huizen staan, dat is het gehucht "Den Brand". In het verleden werd er bij deze buurtschap op kleine schaal turf (eerdbrand) gestoken. Vandaar waarschijnlijk de naam: Den Brand. Ook werd er hier riet gesneden.

Tegenwoordig spreekt men over het Natuurgebied "De Brand" dat deel uitmaakt van het Nationale Park de Loonse en Drunense Duinen en een veel groter gebied betreft, namelijk het gehele gebied tussen de Drunense Duinen en de dorpen Udenhout en gedeeltelijk nog, wat mij betreft, Biezenmortel. Hierbij moet je denken aan het geometrische bos bij het kapelletje aan de Schoorstraat in Udenhout dat is aangelegd door vroegere bewoners van het ernaast gelegen kasteel "De Strijdhoeve". Denk aan het strokenlandschap, voortgekomen uit vroegere ontginningen, achter de boerderijen in de Groenstraat die van Udenhout naar Biezenmortel loopt. Denk verder aan het gebied met leemhoudende grond bij het kasteel, waar het nattere bos groeit met bosanemonen en speenkruid in het voorjaar en aan het rijkere eiken-beukenbos bij café "t'Gommelen" aan de Gommelse Straat, waar nog een wonderschoon beekje door het eiken-beukenbos meandert richting de Zandleij. Verder zijn er in dit gebied productiebossen die, naar men zegt, in de dertiger jaren van de vorige eeuw in het kader van de werkverschaffing zijn aangelegd. Verder vindt men er natte weilanden met drinkkuilen (kikkerpoelen) in gebruik door agrariërs uit de omgeving en ook nog wat moerassig bos en wilgenstruweel bij de Zandkantse Straat in Biezenmortel. Het meest bijzondere gedeelte van het gebied is voor mij het veengebied in het oude beekdal met riet- en zeggemoeras overgaand in elzenbroekbos bij de buurtschap Den Brand.

In het gebied ten noorden van Tilburg (ca. 12 m. boven N.A.P.), dat geleidelijk afdaalt richting Udenhout, ontstaan waterloopjes die zich in het oude beekdal bij Den Brand (ca. 7 m. boven N.A.P.) verzamelen. In het hoger gelegen gebied bij Tilburg zijgt ook water in de bodem dat bij Den Brand weer als kwelwater te voorschijn komt. Vanuit Den Brand stroomt het water richting de Zandkant en vervolgens naar Cromvoirt om uiteindelijk via het Kanaal van 's-Hertogenbosch naar Drongelen (gegraven tussen 1907 en 1910) in de Maas te stromen. Voordat dit kanaal gegraven werd, stroomde het water via de Bossche Sloot naar De Maas. In het ontstaansgebied van de Zandleij bij Tilburg werden in de twintiger jaren van de vorige eeuw vloeivelden aangelegd om het afvalwater van de stad en

de textielindustrie te zuiveren. Toen ik vroeger wel eens met mijn ouders van Loon op Zand naar Tilburg fietste, hing daar altijd een onaangename lucht. Later werd daar een rioolwaterzuiveringsinstallatie gebouwd die het afvalwater van Tilburg reinigde en afvoerde via de Zandleij. Dat water was nog behoorlijk vervuild. Nog niet zo heel lang geleden stonk het in Den Brand altijd naar kattenpis! Tegenwoordig wordt het afvalwater beter gezuiverd, maar het water heeft nog steeds een bepaalde geur! Al het afvalwater van Tilburg wordt via de Zandleij geloosd. Om een vlottere afvoer te bevorderen werd er in de zestiger jaren van de vorige eeuw dwars door de Brand een recht kanaal gegraven, dat nu wordt aangeduid met de naam: Zandleij. De meer oorspronkelijke, in het verleden ook vergraven loop, wordt nu de Zandkantse Leij genoemd. Het woord "leij" komt van "leiden" en geeft aan dat een waterloop in het verleden min of meer vergraven is. Het huidige kanaal de Zandleij dat bij hoge waterstanden overstroomt, draagt nog steeds bij aan de vervuiling van het gebied en vangt ook het kostbare kwelwater weg. Ook de ruilverkaveling is niet aan het gebied voorbijgegaan. Ten behoeve van de agrariërs wordt de waterstand laag gehouden, wat natuurlijk niet bevorderlijk is voor de vegetatie van een van oorsprong nat en moerassig gebied.

In het veengebied achter het gehucht Den Brand kun je nog een goede indruk krijgen hoe het gebied van de Zandkantse Leij er vroeger heeft uitgezien. Hier is nog te zien hoe een natuurlijk verlandingsproces zich afspeelt. Aansluitend op de waterloop zie je hoe rietmoeras via zeggemoeras overgaat in elzenbroekbos. Wat het elzenbroekbos betreft: aanvankelijk ontwikkelt er zich een wilgenbroekbos met her en der elzenstruiken die vervolgens boven de wilgen uitgroeien en te veel licht onttrekken aan de lichtminnende wilgen die dan verdwijnen. Aan de randen blijven de wilgen wel aanwezig. Als er dan weer elzenbomen omwaaien of afsterven, omdat de bodem te zuur is of het water te vervuild en dus meestal ook te voedselrijk is, verschijnen er op die plaatsen weer wilgen die ook beter te voedselrijk water kunnen verdragen. Het gebied tussen de waterloop en het elzenbroekbos, waar, zoals ik zag, gelukkig nog kwelwater te voorschijn komt, kan een interessant gebiedje worden nu het Brabants Landschap, die het gebied beheert, de vervuilde en te voedselrijke bovenlaag ervan heeft verwijderd. Nu de bodem verschaald is, is te verwachten dat er een interessante vegetatie zal ontstaan.

De plannen voor de toekomst zijn, dat het gegraven kanaal, dat nu dus de Zandleij heet en dat midden door het gebied loopt, weer wordt gedempt en dit water dan via een nieuw aangelegde loop, meer aan de rand van het gebied, wordt afgevoerd. De Zandkantse Leij wordt verbreed en mag dan misschien ook weer zijn meer oorspronkelijk loop volgen. De uitbreiding van de stad Tilburg in noordelijke richting vormt een bedreiging voor het ontstaansgebied van de Zandleij. Het is echter de bedoeling dat het regenwater bij bebouwing in dit gebied niet meer via het riool wordt afgevoerd. Tilburg spreekt over een "lekkende stad".

Dan is het nog de vraag of de drinkwateronttrekking door Tilburg en bedrijven, zoals Cola en Fuji die enorm veel water aan de ondergrond onttrekken, nog van invloed zijn? Laten we optimistisch zijn en hopen dat de Zandkantse Leij verzekerd blijft van water. Het natuurgebied de Brand kan, denkend aan de huidige droogte, ook een belangrijke functie vervullen als waterreservoir!

Vriendelijke groet,
Cees van der Meijden

Azuurjuffer (fotowerkgroep)

